

ТЕОРИЈА НА ЛИТЕРАТУРА

Литературата како уметност

**LITTERATURA / ЛИТЕРАТУРА / КНИЖЕВНОСТ = БУКВА,
ПИСМЕН ТЕКСТ, ПИСМЕНО ЗНАЕЊЕ, СЕВКУПНО И
РАЗНОВИДНО ЗНАЕЊЕ НА ЕДНА КУЛТУРА (ЦИВИЛИЗАЦИЈА)
ВО ПИСМЕНА ФОРМА – УМЕТНОСТ НА ЗБОРОТ**

**ЛИТЕРАТ / КНИЖЕВНИК = ЧОВЕК УПАТЕН ВО ТАЈНИТЕ НА
ПИСМЕНОСТА**

ПОДЕЛБА НА ЛИТЕРАТУРАТА

Основна поделба:

- 1. НАРОДНА ЛИТЕРАТУРА – РИЗНИЦА НА КУЛТУРНАТА
МЕМОРИЈА НА ЗАЕДНИЦАТА, НА НАРОДНОТО ЗНАЕЊЕ**
- 2. УМЕТНИЧКА ЛИТЕРАТУРА – СОЗДАДЕНА ОД ПОЕДИНЦИ СО
КАРАКТЕРИСТИЧНИ ЕСТЕТСКИ ВРЕДНОСТИ**

Поделба според формата на изразот:

1. ПОЕЗИЈА

2. ПРОЗА

Поделба според родот:

1. ЛИРИКА

2. ЕПИКА

3. ДРАМА

ЈАЗИКОТ ВО ЛИТЕРАТУРАТА ИМА ЕСТЕТСКА
ФУНКЦИЈА ПРЕКУ КОЈА ГО ВОВЕДУВА ЧИТАТЕЛОТ
ВО „СТВАРНОСТА“ НА УМЕТНИЧКИОТ СВЕТ И ГО
НАВЕДУВА НА СОЖИВУВАЊЕ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА
СО ОПЕАНИОТ, РАСКАЖАНИОТ ИЛИ ПРИКАЖАНИОТ
СВЕТ – *СЛИКА НА СТВАРНОСТА*

**ЕСТЕТИКА – НАУКА КОЈА ЈА ПРОУЧУВА
УМЕТНОСТА / НАУКА ЗА УБАВОТО**

**НАУКАТА ЗА ЛИТЕРАТУРАТА ГО
ПРОУЧУВА ЛИТЕРАТУРНОТО ДЕЛО НИЗ
ТРИ НАУЧНИ ДИСЦИПЛИНИ:**

- 1. ТЕОРИЈА НА ЛИТЕРАТУРАТА**
- 2. ЛИТЕРАТУРНА КРИТИКА**
- 3. ИСТОРИЈА НА ЛИТЕРАТУРАТА**

ТЕОРИЈА НА ЛИТЕРАТУРАТА / ПОЕТИКА

Уметничкото во уметноста на зборот.

Законитостите на обликување на творештвото, во учењето за трите темелни рода (лирика, епика и драма) и нивните видови.

Структурата на делата: содржина и форма, теми и идеи, композиција, литерарурни правци, општествени околности...

Релација: автор – дело- читател.

Наратологија – научна дисциплина која ги проучува законитостите во раскажувачките литературни дела.

ЛИТЕРАТУРНА КРИТИКА

Проучува и оценува литературните дела.

Посредник помеѓу делото и читателот.

Рецензија / осврт - краток критички текст со приказ и оцена на литературно дело.

Есеј - краток прозен текст, со критички, филозофски и публицистички елементи, каде авторот со секојдневен јазик разработува актуелни културно-општествени проблеми за кои сè уште нема јасен став во јавноста или има многу различни ставови. Во есејот доаѓа до израз личниот став на авторот, неговиот избор на проблемите кои ќе ги опфати, неговиот сопствен стил на изложување и заклучување, но мора да има мисловна разработка на проблемот, како и доследност во заклучувањето. Во есејот се анализира, критикува, се дава заклучоци...

ИСТОРИЈА НА ЛИТЕРАТУРАТА

Развојот на литературата во минатото.

Политичките, економските и културните околности на појава и развој на литература на еден народ или епоха.

Периодите и правците во развојот на литературата.

Национална, светска и компаративна / споредбена историја на литературата.

Стилистика – лингвистичка научна дисциплина која ги проучува особеностите на јазичниот израз (зборови, фрази, синтагми...)